

การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต: กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง)

Curriculum Evaluation and Employers Opinions: the case study of Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program)

นคร ละลอกน้ำ¹

Nakhon Lalognam¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 โดยใช้แบบจำลองการประเมินแบบชิปปี้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงของผู้ใช้บัณฑิต 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ให้เกิดศักยภาพสูงและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2549-2553 กรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 310 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน และชุดที่ 3 สำหรับผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 มีรายละเอียด ดังนี้ 1.1 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรฯ โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และด้านผลิตผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.2 ความคิดเห็นของกรรมการประจำหลักสูตรและ

¹ ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Department of Educational Technology, Faculty of Education, Burapha University

อาจารย์ผู้สอนต่อหลักสูตรฯ โดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านผลิตผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2. ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3. ความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต มีรายละเอียดดังนี้ 3.1 ความคิดเห็นของบัณฑิต กรรมการประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนต่อความต้องการหลักสูตรฯ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3.2 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ควรดำเนินการ ดังนี้ 4.1 ด้านบริบท ควรมีการปรับปรุงปรัชญา โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยียุคปัจจุบัน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้ใช้บัณฑิต และมีการเน้นทักษะที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม 4.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในรายวิชาที่สอน พัฒนาผลงานใหม่ๆ ในสาขาวิชาอย่างต่อเนื่อง และทำตำแหน่งทางวิชาการในสาขาวิชาที่สอนจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งของหลักสูตร มีการจัดอบรมหรือสัมมนาเทคนิคการสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ระหว่างคณาจารย์ทั้งในและนอกสถาบันมีการจัดโครงการเสริมเกี่ยวกับพัฒนาความรู้ ทักษะพื้นฐานให้นิสิต จัดสรรงบประมาณและจัดหาเอกสาร ตำรา สื่อวัสดุและห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เพียงพอเหมาะสม 4.3 ด้านกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนต้องมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน และต้องประเมินให้หลากหลาย ควรมีการประเมินตามวงรอบ 4 ปี และในช่วงระหว่างการใช้หลักสูตรกรรมการบริหารหลักสูตรกับผู้สอนต้องมีการประชุมกัน นำผลประเมินผู้สอน/ผู้เรียนทุกภาคการศึกษามาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบปัญหาและแก้ไข ปรับปรุง บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4.4 ด้านผลิตผล ควรมีการส่งเสริมหรือจัดให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์จริงตามหน่วยงาน/สถานประกอบการโดยอาจทำเป็นลักษณะโครงการร่วมระหว่างภาควิชาฯกับหน่วยงานเพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์ตรง กระตุ้น ส่งเสริมให้บัณฑิตกล้าคิด กล้าเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ ช่วงระหว่างศึกษา ผู้สอนควรเน้นจัดกิจกรรมให้นิสิตได้เสนอความคิดเห็นและฝึกนำเสนอให้คนอื่นเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to evaluate the Educational Technology Program (Continuing Program) in Bachelor Degree curriculum which is revised in 2007 by applying CIPP model for evaluation. 2) to study the opinions of the employers about the ideal characteristics and actual characteristics of graduates. 3) to study the opinions for the requirements of the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing

Program) and knowledge implementation in work of graduates. 4) to make the suggestions and guidelines to improve the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) to achieve potentiality and responsive for the requirements of learners and employers. The sample of this research were 310 persons ; consisted of graduates in the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) in academic year 2006 - 2010, the committee of the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) , instructors and employers by using Multi-stage Random Sampling and Simple Random Sampling. The instruments of this research were the 5 levels rating scale questionnaire and the structured interview type. They consisted of 3 sets: 1) for graduates, 2) for the committee of the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) and 3) for instructors and employers.

The research found that: 1. The results of evaluation on the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) which is revised in 2007 were: 1.1 The opinions of graduates to curriculum in all of aspects were average at the uncertain level which the context aspect was at the high level, input aspect was at the uncertain level, process aspect was at the uncertain level and product aspect was at the high level. 1.2 The opinions of the curriculum committee and instructors to curriculum in all of aspects were average at the high level which the context aspect was at the high level, input aspect was at the uncertain level, process aspect was at the high level and product aspect was at the high level. 2. The opinions of employers to the ideal characteristics were at the highest level and actual characteristics were at the high level. 3. The opinions to the requirements of the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) and knowledge implementation in work of graduate were: 3.1 The opinions of graduates, the curriculum committee and instructors to the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) were at the highest level. 3.2 The opinions of graduates to knowledge implementation in work at the high level. 4. The suggestions and guidelines for improving of the Educational Technology Program in Bachelor Degree (Continuing Program) were as follows: 4.1 Context Evaluation Aspect: The results indicated that should improve philosophy, course outline, course description and course content of the curriculum appropriate to the current economic, social and technological and meet with requirements of learners and graduate – employers and specific psychomotor aspect which are used for existing of life in society. 4.2 Input Evaluation Aspect: Instructor should have knowledge which are the curriculum, specific specialization in subject, continually developing of new task and should make academic position for subjects which they teach that is promoting of strength of the curriculum. Department of Educational Technology manage training or seminar about

techniques of pedagogy and learning process, the enhanced project about development of knowledge, attitude and basic psychomotor for learners, allocate budget and provide textbooks, hardware and software media and set up laboratory be adequate and appropriate for learner. 4.3 Process Evaluation Aspect: Instructional management requires both of theory and practice that instructors should explicitly determine and must use a variety of measurement, should get evaluation for every 4 years according to circular of evaluation of the curriculum. During of using the program, the committee and instructors of Bachelor of Education Program in Educational Technology (Continuing Program) should have conference together, show output of evaluation of instructors and learners and analyze information of evaluation for awareness to problems and solving problems, improve and effectively management. 4.4 Product Evaluation Aspect: should be enhanced to provide opportunities for students to practice real-world experience to the agencies or workplace by doing a collaboration project between department of Educational Technology and the agencies or workplace for opportunities of students to practice directed experience, to stimulate thinking and encourage students to express ideas or new ideas. During the study should focus on activities to teach students to practice presenting new ideas to other people to understand as easy and interesting.

Keywords: The curriculum evaluation, The opinion of employers, The ideal characteristics of graduates

บทนำ

ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เรียกได้ว่าเป็นยุค “โลกาภิวัตน์ (Globalization)” การเปลี่ยนสิ่งเหล่านี้ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก ต้องแข่งขันและปรับกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมากขึ้นประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาคของโลกต่างมุ่งปฏิรูปการจัดการศึกษาในประเทศของตนไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) กล่าวคือ ต้องการให้ประชาชนทุก

คนได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน การศึกษามีความจำเป็นสำหรับบุคคลทุกช่วงอายุ มิได้ จำเป็นเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น ประชาชนทุกคนควรได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ เพราะมันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ประชาชนทุกคนเผชิญ ปรับตัว และดำเนินชีวิต อยู่ในสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม เพราะฉะนั้นแต่ละ ประเทศจึงเร่งหาวิธีที่จะพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อพัฒนาประชาชนของตนเองให้มีคุณภาพ เพื่อให้อยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะ พลวัต (Dynamic) ได้อย่างชาญฉลาดและมีความสุข

จากความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีดังกล่าว ทำให้ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549 ซึ่งได้ใช้มาแล้วเป็นเวลา 5 ปี ให้ทันกับเปลี่ยนแปลงในในลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพในการผลิตบุคลากรด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อสนองความต้องการกำลังคนที่ยังมีความขาดแคลนอยู่อีกมากในภาครัฐและภาคเอกชน โดยกำลังคนที่ผลิตนั้นจะต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

การจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 ให้เกิดศักยภาพสูง และตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคเอกชนอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินติดตามรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการความต้องการหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงจากผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งประกอบด้วย กรรมการประจำหลักสูตร ผู้สอน บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ โดยผู้วิจัยจะนำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาดำเนินการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการพัฒนา

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ให้เหมาะสมและมีคุณภาพสูงขึ้น

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงของผู้ใช้บัณฑิต
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ให้เกิดศักยภาพสูงและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุม บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2553 กรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ
2. ขอบเขตการประเมิน จะใช้แบบจำลองการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Danial L. Stufflebeam) เป็นกรอบในการประเมิน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตุลาคม 2555 – กันยายน 2556

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดการประเมินหลักสูตร แบบจำลองการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2553 กรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 1,600 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2549-2553 กรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 310 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. สร้างและพัฒนาเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดการประเมินหลักสูตร ให้ครอบคลุมแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดการประเมินหลักสูตร แบบจำลองการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ความต้องการหลักสูตรงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรเพื่อกำหนดขอบข่ายข้อคำถามและสร้างข้อคำถาม

3.2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการประเมินหลักสูตรเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเนื้อหา และการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้อง ชัดเจน

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) ได้แบบสอบถาม (questionnaire) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 310 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82 และข้อมูลเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

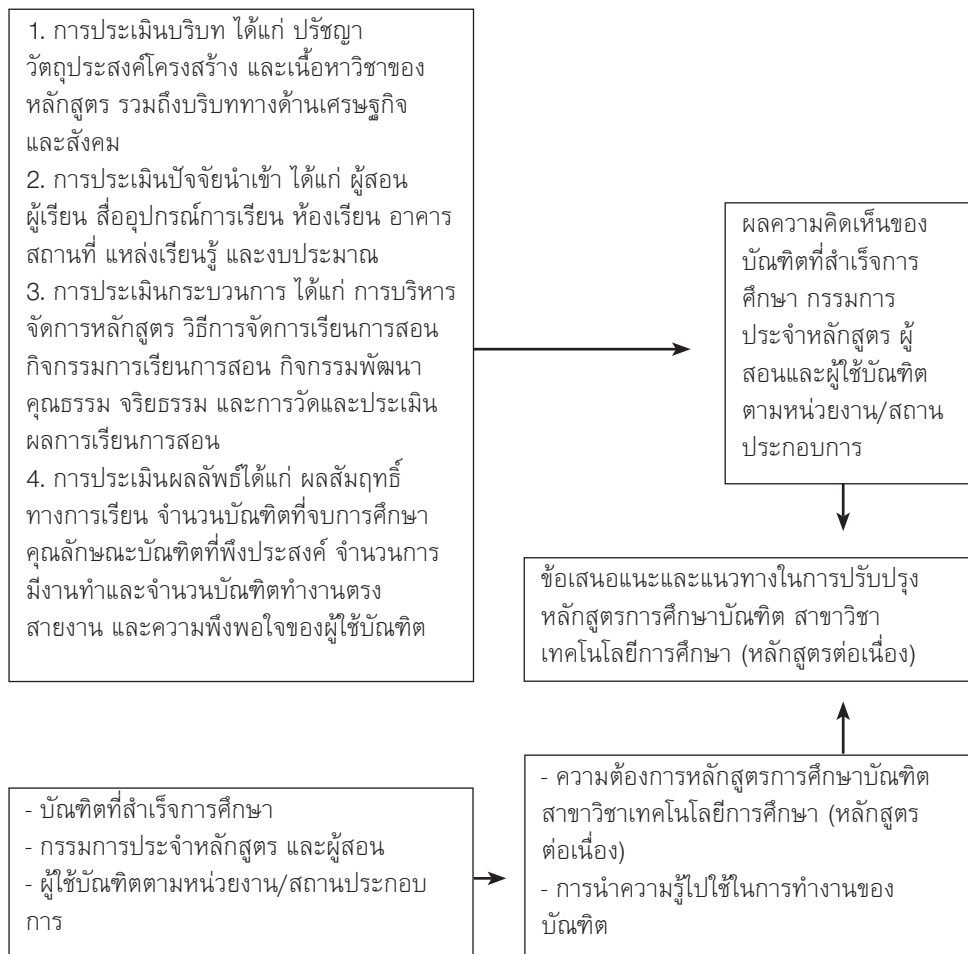
5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยบันทึกรหัสข้อมูล โดยจำแนกตามประเภทของแบบสอบถามแต่ละชุด และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยถอดเทปแบบคำต่อคำ (Transcript) อ่านอย่างวิเคราะห์เพื่อสร้างมโนทัศน์ (Concept) จากข้อมูลที่ได้ แล้วจัดหมวดหมู่ของมโนทัศน์เพื่อสร้างสมมติฐานชั่วคราว จากนั้นตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูลด้วยกระบวนการตรวจสอบ สามเส้า

(Triangulation) และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลว่ามีรายละเอียดครอบคลุมที่ต้องการศึกษา (Thick description) โดยใช้ความไวเชิงทฤษฎี (Theoretical sensitivity) เพื่อขมวดประเด็นคำถาม (Probe) ซึ่งช่วยให้ตีความสิ่งที่ศึกษาได้ถูกต้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2549 มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตฯ จากแบบสอบถาม สรุปดังนี้

1.1.1 ผลรวมทุกด้าน พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

1.1.2 ผลรวมด้านบริบท (Context Evaluation: C) พบว่า บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97 / \bar{X} = 4.27$)

1.1.3 ผลรวมด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) พบว่า บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 2.91 / \bar{X} = 3.33$)

1.1.4 ผลรวมด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

1.1.5 ผลรวมด้านผลิตผล (Product Evaluation: P) พบว่า

- บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตร

และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40 / \bar{X} = 4.22$)

1.2 ผลการสัมภาษณ์บัณฑิตกับกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน สรุป ดังนี้

1.2.1 ด้านบริบท (Context Evaluation: C) บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าแต่ละด้านมีความเหมาะสมระดับมาก และสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือน่าจะเพิ่มเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้าไปในปรัชญาดัวย และเพิ่มรายวิชาหมวดวิชาเอกให้มากกว่านี้ผู้เรียนจะได้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น และอยากให้จัดหา/นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เครื่องมืออุปกรณ์ใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น เนื่องจากของเดิมมีไม่เพียงพอกับนักเรียนและเก่ามาก

1.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี ส่วนกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ค่อยเข้าใจหลักสูตรเพราะคิดว่าไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะรับผิดชอบเฉพาะรายวิชาที่ตนเองสอนเท่านั้น น่าจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการ และเห็นว่าผู้สอนมีคุณวุฒิ ความสามารถทางวิชาการ ประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่สอนในระดับมากที่สุด ในเรื่องคุณสมบัติผู้เรียนด้านต่างๆ มีความแตกต่างกันมากเพราะจบมาในสาขาที่ต่างกัน และทำงานต่างกันทำให้การเรียนบางรายวิชามีปัญหาโดยเฉพาะวิชาที่ต้องฝึกปฏิบัติ ในส่วนของสื่ออุปกรณ์การเรียนมีความพร้อมในการใช้งานระดับน้อย ในส่วนของห้องเรียน อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเพียงพอสามารถใช้ได้อย่างสะดวกทั่วถึงในระดับมาก ในการการจัดสรรงบประมาณเพื่อเสริม

สร้างสมรรถนะผู้เรียนคิดว่ามีน้อยมาก เช่น งบประมาณเชิงวิทยากร การศึกษาดูงานนอกสถานที่ยังไม่ทั่วถึง

1.2.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร การศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ค่อยรู้ข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ส่วนกรรมการประจำ หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมี การประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ ผู้สอนเลยตลอดระยะเวลาที่ใช้หลักสูตร และเห็นว่า ไม่มีแผนการบริหารจัดการหลักสูตรที่ชัดเจน ในส่วนของการประเมินผู้สอน/ผู้เรียนหลัง เสร็จสิ้นการสอนทุกภาคการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงหลักสูตรมีการดำเนินการทุกภาค การศึกษาอยู่แล้ว และการจัดการเรียนการสอนของ คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลายอยู่แล้ว เช่น มีทั้งบรรยาย นำเสนอ งาน ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติ กรณีศึกษา ฯลฯ แต่ บางวิชาควรมีเทคนิคการถ่ายทอดให้มากกว่านี้ โดยวิชาที่ยาก ๆ ส่วนการวัดและประเมินผลก็ทำ หลากหลายมีทั้งสอบเก็บคะแนน ใบงาน การนำ เสนอหน้าชั้นเรียน บางวิชาก็จะมีโครงงาน/ชิ้น งานด้วย แต่คณาจารย์ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยแจ้งผล ให้ทราบทุกครั้งเพราะผู้สอนมีภาระงานสอนมาก มีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอยู่ในระดับ มากที่สุด

1.2.4 ด้านผลิตผล (Product Evaluation: P) บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนดเกือบ 100% อยู่แล้ว และมีความรู้ ทักษะ ทิศนคติและคุณลักษณะตาม

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก โดยเฉพาะทางด้านคอมพิวเตอร์และการถ่ายภาพ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำเกือบ ทุกคนอยู่แล้วเพราะบางคนทำงานอยู่แล้วก่อน เข้าเรียนทำให้มีประสบการณ์หางานได้ไม่ยาก และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการทำงาน ได้เป็นอย่างดี การผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ การถ่ายภาพ การจัดฝึกอบรมฯ เป็นที่ยอมรับ จากสถานประกอบการ/หน่วยงาน/ผู้ใช้บัณฑิต อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะ บัณฑิตที่เป็นจริงของผู้ใช้บัณฑิต มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการการศึกษาความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะ บัณฑิตที่เป็นจริงจากแบบสอบถาม สรุปดังนี้

2.1.1 ผลรวมทุกด้าน พบว่า คุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$)

2.1.2 ผลรวมด้านความรู้ในวิชาชีพ/สาขา วิชาที่สำเร็จการศึกษา พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่ พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ส่วน คุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.18$)

2.1.3 ผลรวมด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$)

2.1.4 ผลรวมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ส่วนคุณลักษณะ

บัณฑิตที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$)

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สรุป ดังนี้

ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความรู้ในวิชาชีพ/สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้พื้นฐานในสาขาที่จบ และสามารถนำมาปฏิบัติในทางจริงได้ เปิดใจและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่กับหน่วยงาน/สถานประกอบการ/บริษัท ที่สำคัญทักษะทางภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษต้องสามารถสื่อสารได้ มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานได้ และต้องกล้าคิด กล้าเสนอความคิดเห็นเห็นพร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เห็นต่างกับตนเองอย่างมีเหตุผลด้วย ในด้านคุณธรรมจริยธรรมต้องซื่อสัตย์ ยึดถือความถูกต้อง ยุติธรรม มีเหตุผลในการทำงาน ที่สำคัญควรมีจิตสาธารณะปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่เห็นแก่ตัว มองประโยชน์ส่วนรวมและและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ต้องปรับตัวเข้ากับองค์กร มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมโครงการกับองค์กร และในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต้องเคารพและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง รู้จักนำความรู้ในสาขาวิชาชีพมาประยุกต์ทำงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต

3.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรฯ จากแบบสอบถาม สรุปดังนี้

- บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76 / \bar{X} =$

4.81)

3.2 ผลการสัมภาษณ์บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต่อความต้องการหลักสูตรฯ สรุป ดังนี้

- บัณฑิต/กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ เห็นว่าควรมีการให้เปิดหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ต่อไปเพื่อเป็นช่องทาง/โอกาสทางการศึกษาให้ผู้ที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาที่สนใจหลักสูตรนี้ จะจัดเป็นลักษณะเทียบโอนก็ได้ ในเรื่องของวันเวลาเรียนควรมีทั้งวันจันทร์-ศุกร์สำหรับคนที่ยังไม่มียางานทำ และวันเสาร์-อาทิตย์สำหรับคนที่ทำงานอยู่แล้ว และใช้เวลาเรียนไม่เกิน 3 ปี เพราะคิดว่าส่วนที่เรียนระดับอนุปริญญาจะมาควรเทียบโอนได้บ้าง และควรเพิ่มรายวิชาเอกมาก ๆ จะได้เชี่ยวชาญในสาขาที่เรียน และนำไปทำงานได้จริงและมั่นใจ จัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติและควรเน้นฝึกทำจริงให้มาก ๆ และต้องการรายวิชาด้านคอมพิวเตอร์ ถ่ายภาพ ผลิตสื่อภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหว และพวกฝึกอบรม นำสื่อหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการสอน มีกิจกรรมให้ฝึกคิด ฝึกทำ/ฝึกปฏิบัติจริง รู้วิธีเร้าความสนใจผู้เรียน อาจจัดกิจกรรมในห้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น เกม ถ้ามตอบ อภิปรายกันในชั้นเรียน ควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนควรทำหลากหลายในส่วนบริการด้านต่าง ๆ ควรให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำในวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อปรึกษาปัญหาการลงทะเบียน กฎระเบียบต่าง ๆ ให้กับนิสิตและคอยบริการคณาจารย์ในเรื่องการเรียนการสอน

3.3 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของบัณฑิต พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า บัณฑิตใช้ความรู้ในหมวดวิชาเฉพาะสาขา

กลุ่มรายวิชาคอมพิวเตอร์ในการทำงานเป็นประจำอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาใช้วิชาในหมวดวิชาเฉพาะสาขากลุ่มรายวิชาการถ่ายภาพและผลิตรายการวีดิทัศน์/สื่อเคลื่อนไหวในการทำงานเป็นประจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และใช้วิชาในหมวดวิชาเฉพาะสาขากลุ่มรายวิชาฝึกอบรมในการทำงานเป็นประจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ควรดำเนินการ ดังนี้

4.1 ด้านบริบท (Context Evaluation: C) ควรมีการปรับปรุงปรัชญา โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยียุคปัจจุบัน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้ใช้บัณฑิต และมีการเน้นทักษะที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

4.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตร มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในรายวิชาที่สอน พัฒนาผลงานใหม่ๆ ในสาขาวิชาอย่างต่อเนื่อง และทำตำแหน่งทางวิชาการในด้านที่สนใจจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งของหลักสูตร มีการจัดอบรมหรือสัมมนาเทคนิคการสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ระหว่างคณาจารย์ทั้งในและนอกสถาบัน มีการจัดโครงการเสริมเกี่ยวกับพัฒนาความรู้ทัศนคติ ทักษะพื้นฐานให้นิสิต จัดสรรงบประมาณและจัดหาเอกสาร ตำรา สื่อวัสดุต่างๆ ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เพียงพอเหมาะสม

4.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) ควรมีการประเมินตามวงจร 4 ปี และในช่วงระหว่างการใช้หลักสูตรกรรมการ

บริหารหลักสูตรกับผู้สอนต้องมีการประชุมกัน นำผลประเมินผู้สอน/ผู้เรียนทุกภาคการศึกษา มาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบปัญหาและแก้ไข ปรับปรุง บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนต้องมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน และต้องประเมินให้หลากหลาย

4.4 ด้านผลิตผล (Product Evaluation: P) ควรมีการส่งเสริมหรือจัดโอกาสให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์จริงตามหน่วยงาน/สถานประกอบการอาจทำเป็นลักษณะโครงการร่วมระหว่างภาควิชาฯกับหน่วยงานเพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์ตรง กระตุ้น ส่งเสริมให้บัณฑิตกล้าคิด กล้าเสนอความคิดใหม่ๆ ช่วงระหว่างศึกษาผู้สอนควรเน้นจัดกิจกรรมให้นิสิตได้เสนอความคิดใหม่และฝึกนำเสนอให้คนอื่นเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๙ พบว่า ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของบัณฑิตมีผลรวมทุกด้านอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.46$) กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีผลรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ในส่วนของบัณฑิตอาจเป็นเพราะขาดความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรในภาพรวมและเห็นว่าด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ยังขาดความพร้อมอย่างมาก เช่น มีระดับความรู้และทักษะด้านต่างๆ แตกต่างกัน การเตรียมความพร้อมก่อนเรียนและมีความกระตือรือร้นในการเรียนแต่ละรายวิชา (ส่วนใหญ่ต้องทำงานมีเวลาไม่เต็มที่) ขาดทักษะในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่างๆ ด้วยตนเอง

และสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการเรียนการสอนมีน้อย เช่น อุปกรณ์การเรียน การศึกษาคูงานนอกสถานที่ การเชิญวิทยากรบรรยาย ฯลฯ มีน้อยมากไม่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตทำให้ผลการประเมินในภาพรวมต่ำ ในส่วนของกรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีผลรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นคณาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร เห็นว่าหลักสูตรมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้เชื่อมั่นในคุณภาพหลักสูตร โดยเฉพาะด้านบริบท (Context Evaluation: C) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) และด้านผลิตภัณฑ์ (Product Evaluation: P) สอดคล้องกับทาบ (Taba, 1962, pp. 422-425) ; Goodlad and Zhixin (1997: 70) ; Parkay and Hass (2000: 56) ; วิชัย วงศ์ใหญ่ (2543, หน้า 50) ; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 5) ; รุจีร์ ภู่อาระ (2546, หน้า 16) ; สุนทรีย์ คนเที่ยง (2550, หน้า 23) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ดีต้องทำอย่างเป็นขั้นตอน คำนี้ถึงองค์ประกอบทุกด้านทั้งปรัชญา กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอน สื่อ/กิจกรรม และพิจารณาความต้องการสังคมด้วย จะพัฒนาหลักสูตรต้องเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา (Diagnosis of Needs) การศึกษาความต้องการเป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกผู้พัฒนาหลักสูตร จะต้องวินิจฉัย ประสพการณ์ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนรวมถึงปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในสังคมปัจจุบันด้วย เพื่อนำมา กำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง รายวิชา เนื้อหา สื่อ/ทรัพยากร ฯลฯ ของหลักสูตร นอกจากนี้ Stufflebeam (1971) ; Cronbach (1963) ; Alkin (1969) กล่าวว่า การประเมินควรทำให้

รอบด้าน ครบทุกองค์ประกอบ เพื่อประโยชน์กับ กรรมการบริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นจริงรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เพราะในหลักสูตรให้ความสำคัญและส่งเสริมความรู้ ทักษะและกิจกรรมทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ในวิชาชีพ/สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ จรรยาบรรณวิชาชีพเน้นให้มีการสอดแทรกสิ่งเหล่านี้เข้าไปในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา และความพยายามให้นิสิตได้มีโอกาสประยุกต์ความรู้ไปพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ มีการให้ทำจริง/ใช้จริงในระหว่างที่ศึกษา เช่น ออกอบรมและผลิตสื่อให้ครูปฏิบัติการสอนตามโรงเรียนต่างๆ จัดกิจกรรมนิสิตได้ช่วยเหลือสังคมทำค่ายพัฒนาตามที่หากไกลที่ด้อยโอกาส จัดเวทีให้เสนอผลงานให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกสอดคล้องกับ Armstrong (1989) ; Beauchamp (1981) ; Goodlad and Zhixin (1997) ; Ornstein and Hunkins (2004) Pinar (1995) ; สมชาติ กิจจรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550) ; อุทุมพร จามรมาน (2543) กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือมีโอกาสได้ปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก คิดสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ได้ดีขึ้นและสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2551 หน้า 341) กล่าวว่า การให้นักเรียนได้ ได้ทำความเข้าใจและปฏิบัติด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่างๆ / โครงการ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และ

ผู้เรียนมีความตั้งใจ มีความมั่นใจในการทำงาน กล้าคิดกล้าทำด้วยตนเองมากขึ้น

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) พบว่าบัณฑิต กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความต้องการหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง) รวมทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เพราะคิดว่ามีองค์ประกอบของหลักสูตรครอบคลุมทุกด้าน เช่น มีการจัดวันเวลาเรียนที่เหมาะสมสามารถมาเรียนนอกเวลาทำงานได้ มีการจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีการเน้นฝึกทำจริง มีการจัดผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนจริง ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย นำสื่อหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการสอน มีกิจกรรมให้ฝึกคิด ฝึกทำ/ฝึกปฏิบัติจริง รู้วิธีสร้างความสนใจผู้เรียน จัดกิจกรรมในห้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการวัดและประเมินผลการเรียนควรทำหลากหลาย และเป็นหลักสูตรที่เรียนจบแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน/ดำเนินชีวิตได้จริง เป็นการเปิดช่องทาง/โอกาสทางการศึกษาให้ผู้ที่ยังจบการศึกษาระดับอนุปริญญาที่สนใจหลักสูตรนี้ ทั้งหมดนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฯ สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba, 1962) ; Goodlad and Zhinixin (1997: 70) ; Parkay and Hass (2000: 56) ; วิชัย วงศ์ใหญ่ (2548) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ดีต้องทำอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน พิจารณาปัจจัยรอบด้านทั้งวิเคราะห์สภาพปัญหา การศึกษาความต้องการผู้สอน/ผู้เรียน/ผู้ใช้บัณฑิต/สังคม คุณสมบัตผู้สอน/ ผู้เรียน วัตถุประสงค์ โครงสร้าง

เนื้อหา รายวิชา สื่อ/กิจกรรม ทรัพยากรการเรียน การประเมิน หลักสูตรองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้ได้หลักสูตรมีคุณภาพและตรงกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฯควรนำผลการประเมิน ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตร และข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ไปวางแผน และพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต เหมาะสำหรับผู้บริหาร กรรมการประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฯ

1.3 ควรนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และพิจารณาผลประเมินรายด้านทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลิตผลไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่อย่างละเอียด จะทำให้ได้หลักสูตรใหม่ที่ตรงกับความต้องการผู้เรียน ผู้สอน กรรมการบริหารหลักสูตรและผู้ใช้บัณฑิตอย่างแท้จริง

1.4 กรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรนำจุดอ่อนที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรทันที เช่นจุดอ่อนด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ในเรื่องของการเตรียมความพร้อมผู้เรียน พื้นฐานผู้เรียน การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรการเรียนต่างๆ ให้เพียงพอ กับปริมาณผู้เรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรโดยยึดรูปแบบการประเมินแบบอื่น เช่น ประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก ของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) เพื่อให้ทราบและสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.2 ควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะ เพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอาจแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร จะทำให้ตรวจสอบและแก้ไข ปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2550). การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การประเมินอภิमान. วิทยานิพนธ์การศึกษาศุขภูมิบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิทธิชัย ศรีสุชาติ. (2550). การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง) วิชาเอกวิศวกรรมอุตสาหกรรม - เชื่อมประกอบ พุทธศักราช 2543 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสริม เจริญกุล และสุจินต์ พงศ์ธีรโรจน์. (2549). การประเมินหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- Beauchamp, George A. (1981). Curriculum Theory. 1th ed. Itasca, Illinois: F.E. peacock Publisher.
- Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R.W. (1970). Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago: University Of Chicago.
- Stake, Robert E. (1967). The Countenance of Educational Evaluation. Teachers College Record, 68 April: 523-540.
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). Education Evaluation and Decision Making. Itasca, Illinois: F.E. Peacock Publishers, Inc.